

Któż lepszym mediatorem w sprawach gospodarczych niż doradca podatkowy? | Nr 1/2024

Data publikacji: 2024-04-22

Autor: Przemysław Jakub Hinc, doradca podatkowy

Na początek trochę historii. W 1992 r. grupa pracowników ówczesnego Biura Interwencji Senatu (z szefową biura panią dr Janiną Waluk) oraz przedstawiciele Stowarzyszenia Penitencjarnego Patronat, na zaproszenie niemieckiej Fundacji H. Bölla, wyjechali do Kolonii, gdzie zapoznali się z działalnością niemieckich ośrodków mediacji, zajmujących się szczególnie nieletnimi sprawcami czynu karalnego. Zdobyte w Niemczech doświadczenia doprowadziły do powstania Zespołu ds. Wprowadzenia Mediacji w Polsce, który oficjalnie został powołany w grudniu 1995 roku przy Stowarzyszeniu Penitencjarnym Patronat.

Celem Zespołu było wprowadzenie mediacji jako instytucji prawnej do polskiego wymiaru sprawiedliwości. Po 1995 r. na terenie całego kraju powstały ośrodki mediacji, w których realizowano eksperymentalny program mediacji między pokrzywdzonym a sprawcą czynu karalnego w sprawach nieletnich. Między innymi na bazie doświadczeń tych zespołów zostały opracowane i ostatecznie wprowadzone w 1997 r. zmiany w kodyfikacji karnej dotyczące wprowadzenia instytucji mediacji do kodeksu karnego i kodeksu postępowania karnego. W sierpniu 1998 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie warunków prowadzenia mediacji w sprawach dorosłych sprawców przestępstw, a w maju 2001 r. w sprawach nieletnich. W 2003 roku weszło w życie kolejne Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie postępowania mediacyjnego w sprawach karnych, które umożliwiło podejmowanie mediacji o zadośćuczynienie w sprawach karnych dla dorosłych.

Natomiast dopiero w 2005 roku weszła w Polskę w życie ustawa wprowadzająca przepisy regulujące stosowanie mediacji w sprawach cywilnych. Dzięki niej możliwe jest dzisiaj korzystanie z mediacji w sprawach gospodarczych i rodzinnych np. rozwodowych, w sprawach o opiekę nad dzieckiem, o prawo do kontaktu z dzieckiem, o podział majątku, dział spadku, o zapłatę, o prawo do znaku towarowego, w sprawach pracowniczych, o przywrócenie do pracy, o odszkodowanie etc. Kolejne zmiany legislacyjne z 2008 roku – obowiązujące od 13.06.2009 r., wprowadziły w przepisie art.

58k.r.o. porozumienie małżonków o sposobie wykonywania władzy rodzicielskiej i utrzymywaniu kontaktów z dzieckiem po rozwodzie, jeżeli jest ono zgodne z dobrem dziecka oraz w przepisie art. 107 k.r.o. porozumienie rodzicielskie, gdy władza rodzicielska przysługuje obojgu rodzicom żyjącym w rozłączeniu, otwierając nową erę rozwoju mediacji w sprawach rodzinnych.

Trochę wcześniej, bo wraz z wejściem w życie od 1 stycznia 2004 r. ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, w życie weszły przepisy wprowadzające mediację do sądownictwa administracyjnego. „Najmłodsza” jest mediacja administracyjna, prowadzona w oparciu o przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, bo możliwa jest dopiero od 1 stycznia 2017 r. Ale to tylko pokazuje, że choć z pewnymi oporami, to jednak postępowanie mediacyjne staje się trwałym elementem przestrzeni prawnej w Polsce.

Dzisiaj mediacja możliwa jest niemal we wszystkich sferach życia prywatnego i publicznego. Mając to wszystko na względzie, VI Zjazd Krajowej Izby Doradców Podatkowych w swojej mądrości powołał do życia Centrum Mediacji przy Krajowej Radzie Doradców Podatkowych, powierzając jednocześnie Radzie zadania w zakresie utworzenia Komisji ds. Mediacji, której zadaniem w pierwszym okresie miało być stworzenie ram organizacyjnych, w jakich Centrum będzie działać, a później rola pomostu pomiędzy Centrum a Radą.

Rada Komisję ds. Mediacji powołała w czerwcu 2022 r., a efektem prac Komisji było przedłożenie Statutu, Regulaminu postępowania mediacyjnego Centrum Mediacji przy KRDP oraz Zasad Etyki Mediatorów zrzeszonych w Centrum Mediacji przy Krajowej Radzie Doradców Podatkowych w grudniu 2023 roku. W ten sposób zakończył się czas organizacji, a zaczął czas działania Centrum Mediacji. Centrum ma działać w trzech segmentach: ma organizować pracę skupionych w nim mediatorów oraz zajmować się działalnością szkoleniową. Symbolicznie, w Walentynki – jako pełniący obowiązki Prezesa Centrum Mediacji – wydałem Zarządzenie nr 1 o rozpoczęciu naboru wniosków o wpis na listę mediatorów Centrum Mediacji przy KRDP. W ten sposób rozpoczęło się formalnie działanie Centrum. Teraz wszystkie wnioski, które będą kompletne, zostaną rozpoznane osoby spełniające warunki zostaną wpisane na listę mediatorów prowadzoną przez Centrum Mediacji przy KRDP.

Niebawem rozpoczną się kursy dla osób chcących zdobyć uprawnienia i wystąpić o wpis na listę mediatorów. A potem zaczniemy organizować kolejne szkolenia pozwalające na podnoszenie kompetencji i uzyskiwanie nowych umiejętności. Szkolenia te będą adresowane do mediatorów zrzeszonych w Centrum, ale też do szerszego grona odbiorców, w tym zwłaszcza do doradców podatkowych. Jest też trzeci segment aktywności Centrum, o którym wspomnę później.

Mediacja

Przedmiotem mediacji mogą być na przykład sprawy o zapłatę, zniesienie współwłasności, rozwiązanie lub niewykonanie umowy, podział majątku dorobkowego, dział spadku oraz sprawy dotyczące sporów sąsiedzkich, cały wachlarz spraw gospodarczych, spory konsumenckie, spory o naprawienie szkody i o zadośćuczynienie. Gdy sprawa dotyczy wyjaśnienia i rozważenia okoliczności faktycznych i prawnych sprawy oraz dokonanie ustaleń dotyczących jej załatwienia w granicach obowiązującego prawa, w tym przez wydanie decyzji lub zawarcie ugody, może być wszczęte postępowanie mediacyjne na gruncie Kodeksu Postępowania Administracyjnego, a gdy celem jest wyjaśnienie i rozważenie okoliczności faktycznych i prawnych sprawy oraz przyjęcie przez strony ustaleń co do sposobu jej załatwienia w granicach obowiązującego prawa, możliwe jest też prowadzenie mediacji przed sądami administracyjnymi. Jak widać, mediacja może więc być prowadzona we wszystkich sprawach cywilnych i karnych, administracyjnych i sądowno-administracyjnych.

Zanim więc więcej o Centrum Mediacji przy Krajowej Radzie Doradców Podatkowych, należy choć w kilku słowach powiedzieć, czym mediacja jest. Najogólniej rzecz ujmując, mediacja jest próbą doprowadzenia do ugodowego, satysfakcjonującego strony rozwiązania sporu na drodze dobrowolnych negocjacji prowadzonych przy udziale trzeciej osoby, neutralnego i bezstronnego mediatora, który wspiera przebieg negocjacji, łagodzi powstające napięcia i pomaga w dojściu do porozumienia. Tak postrzegana mediacja może być zarówno postępowaniem prowadzonym w czasie, gdy spór już zawiśnie przed sądem, jak i zanim sprawa trafi do sądu. Nieco inaczej wygląda mediacja w sprawach karnych. Tu ma ona na celu naprawienie wyrządzonych przestępstwem szkód materialnych i moralnych, pozwala pokrzywdzonemu na wyrażenie jego uczuć, oczekiwań i potrzeb. Sprawcy pozwala przejąć odpowiedzialność za skutki przestępstwa oraz podjąć związane z nią działania. Sprzyja trwałemu zakończeniu konfliktu lub jego załagodzeniu.

Mediacja w każdym przypadku (zarówno w sprawach cywilnych, jak i karnych) jest pozasądową metodą rozwiązywania sporu. Niezależnie od tego, na jakim etapie sprawa trafia do mediacji i kto do mediacji ją kieruje, jej celem jest osiągnięcie przez strony postępowania porozumienia, które przybiera kształt ugody.

Sześć filarów mediacji

Mediacja jest postępowaniem, w którym występują co najmniej dwie strony (czasem zamiast strony może występować organ – tak jest na przykład w mediacji administracyjnej) i mediator. Może odbywać się w postępowaniu prowadzonym przez sąd, a w sprawach karnych też przez policję lub prokuratora, ale może być również prowadzona za zgodną wolą stron poza jakimkolwiek postępowaniem. Jednak każde postępowanie musi opierać się na zasadach, które można zdefiniować jako sześć

filarów mediacji.

Dobrowolność – nikt nie może zostać zmuszony do udziału w mediacjach. Do mediacji przystępuje się dobrowolnie, strony z własnej woli wyrażają zgodę w ich uczestnictwie, w dobrej wierze dążąc do rozwiązania konfliktu. W każdym momencie mogą też wycofać się z całego procesu, który ma prowadzić do ugody. W żadnym wypadku nie może być zastosowana jakakolwiek forma nacisku czy presji na którąkolwiek ze stron.

Akceptowalność – oznacza to, że strony wyrażają zgodę na osobę mediatora, jak i zgadzają się na zasady prowadzenia mediacji.

Pomocniczość – mediator nie powinien sugerować sposobu rozwiązania sporu, może natomiast zachęcać strony do wyrażania stanowisk i opinii oraz do negocjowania formy zadośćuczynienia czy też innych elementów ugody. Mediator prowadzi mediację, wykorzystując różne metody zmierzające do polubownego rozwiązania sporu, w tym poprzez wspieranie stron w formułowaniu przez nie propozycji ugodowych, lub na zgodny wniosek stron może wskazać sposoby rozwiązania sporu, które nie są dla stron wiążące. W przypadku mediacji w sprawach karnych mediator wspiera strony postępowania w przygotowaniu treści ugody.

Bezstronność i neutralność mediatora – mediator nie może opowiadać się po żadnej ze stron konfliktu. Obowiązkiem mediatora jest zachowanie neutralności zarówno w odniesieniu do przedmiotu postępowania, jak i jego ustaleń.

Niejawność i poufność – postępowanie mediacyjne nie jest jawne. Mediator nie może być przesłuchany w charakterze świadka co do faktów, o których dowiedział się w związku z prowadzeniem mediacji, chyba że uczestnicy mediacji zwolnią go od obowiązku zachowania tajemnicy mediacji. Mediator, strony i inne osoby biorące udział w postępowaniu mediacyjnym są obowiązane zachować w tajemnicy fakty, o których dowiedziały się w związku z prowadzeniem mediacji. Bezskuteczne jest powoływanie się w toku postępowania przed sądem lub sądem polubownym na propozycje ugodowe, propozycje wzajemnych ustępstw lub inne oświadczenia składane w postępowaniu mediacyjnym. Nie wolno przesłuchiwać jako świadka mediatora co do faktów, o których dowiedział się od oskarżonego lub pokrzywdzonego, prowadząc postępowanie mediacyjne, z wyłączeniem informacji o przestępstwach, o których mowa w art. 240 § 1 Kodeksu karnego (terroryzm).

Oficjalność – z przebiegu mediacji sporządza się protokół, w którym oznacza się miejsce i czas przeprowadzenia mediacji, a także imię, nazwisko (nazwę) i adresy stron, imię i nazwisko oraz adres mediatora, a ponadto wynik mediacji.

Protokół podpisuje mediator. Jeżeli strony zawarły ugodę przed mediatorem, ugodę

zamieszcza się w protokole albo załącza się do niego. Strony podpisują ugodę. Niemożność podpisania ugody mediator stwierdza w protokole. W przypadku gdy strona, po zawarciu ugody, w ramach mediacji prowadzonej na podstawie umowy o mediację, wystąpi do sądu z wnioskiem o zatwierdzenie ugody, mediator składa protokół w sądzie, który byłby właściwy do rozpoznania sprawy. Ugoda zawarta przed mediatorem, po jej zatwierdzeniu przez sąd, ma moc prawną ugody zawartej przed sądem. Ugoda zawarta przed mediatorem, którą zatwierdzono przez nadanie jej klauzuli wykonalności, jest tytułem wykonawczym.

Skierowanie sprawy do mediacji

Mediacja w sprawach cywilnych może być prowadzona przed wniesieniem sprawy do sądu albo po wszczęciu postępowania – na podstawie postanowienia sądu. Gdy mediacja prowadzona była przed wszczęciem postępowania sądowego, każda ze stron może, już po zawarciu ugody, wystąpić do sądu z wnioskiem o jej zatwierdzenie. I taka ugoda po jej zatwierdzeniu przez sąd ma moc prawną ugody zawartej przed sądem i kończy postępowanie. Sąd nie zatwierdzi ugody, jeśli będzie sprzeczna z prawem lub zasadami współżycia społecznego, albo zmierzała będzie do obejścia prawa, a także gdy jest niezrozumiała lub zawiera sprzeczności. Do mediacji w sprawach karnych sprawę kieruje policja, prokurator lub sąd, na podstawie postanowienia, w którym zostaje wyznaczony mediator. Jednakże nawet i tu strony postępowania mogą się porozumieć niejako obok postępowania głównego, a wypracowana ugoda może zostać przedłożona organowi prowadzącemu postępowanie.

W każdym przypadku skierowanie sprawy do mediacji jest możliwe za zgodą stron, a w przypadku mediacji w sprawach karnych za zgodą pokrzywdzonego i podejrzanego albo oskarżonego. W tym drugim przypadku kolejność pozyskiwania zgody na przeprowadzenie mediacji jest niezwykle istotnym elementem postępowania, gdyż chodzi o uniknięcie wtórnej wiktyimizacji osoby pokrzywdzonej (wiktyimizacja wtórna ma miejsce wówczas, kiedy ofiara przestępstwa doznaje kolejnej, a więc wtórnej, krzywdy ze strony innych osób – sprawcy, otoczenia, rodziny, bliskich). Gdy mówimy o mediacji w sprawach karnych, to warto zwrócić uwagę na to, że może być ona prowadzona również po wyroku w ramach sprawiedliwości naprawczej, co może być ważnym elementem resocjalizacji. Mediacja obecnie może być prowadzona we wszystkich sprawach, w których prawo dopuszcza zawarcie ugody.

Wady i zalety mediacji

O tym, że lepiej się dogadać niż sądzić, wie chyba każdy. Czasem jednak trudno zasiąść do jednego stołu z adwersarzem i potrzebny jest do tego jeszcze ktoś z zewnątrz, kto zachowując neutralność wobec stron i bezstronność wobec przedmiotu sporu, pomoże wypracować stronom ugodę. Jakie są więc zalety mediacji? — zapewnia stronom możliwość decydowania o ostatecznym kształcie ugody,

- zwiększa gwarancję usunięcia na trwałe konfliktu, do jakiego doszło pomiędzy stronami,
 - pozwala wypracować stronom akceptowalne rozwiązania problemu, dostosowane do ich indywidualnych potrzeb i oczekiwań,
 - zapewnia równorzędną pozycję wszystkim stronom konfliktu lub sporu,
 - pozwala spojrzeć na spór z innej perspektywy, skłonić strony do rozważenia problemu z punktu widzenia drugiej strony,
 - zaspokaja potrzebę opowiedzenia o swoich krzywdach, doznany poczuciu niesprawiedliwości,
 - zapewnia wyższą skuteczność realizowania porozumień, bowiem strony, które same je wypracowały, czują się także odpowiedzialne za ich wykonanie,
 - przyczynia się do skrócenia okresu trwania postępowania sądowego,
 - przyczynia się do zmniejszenia kosztów związanych z postępowaniem sądowym,
 - realizuje konstytucyjną zasadę dostępu do wymiaru sprawiedliwości, zwaną potocznie prawem do sądu, w praktyce zaś rozumianą nie tylko jako zapewnienie szybkich i niedrogich procedur sądowych, ale także alternatywnych pozasądowych procedur rozwiązywania sporów.
- Za wadę można poczytywać to, że wszczęcie postępowania mediacyjnego przerywa bieg przedawnienia i przedawnienie nie biegnie na nowo, dopóki postępowanie nie zostanie zakończone, ale z drugiej strony jest to też jej zaleta.

Ugoda zawarta w postępowaniu mediacyjnym

Jak już pisałem, ugoda zawarta przed mediatorem, po jej zatwierdzeniu przez sąd, ma moc prawną ugody zawartej przed sądem. Ugoda w sprawie cywilnej (gospodarczej) zawarta przed mediatorem, którą zatwierdzono przez nadanie jej klauzuli wykonalności, jest tytułem wykonawczym. A co, jeśli ugoda została zawarta, ale nie została wykonana? Ugoda, której nadano klauzulę wykonalności, a nie została wykonana, może być skierować do egzekucji komorniczej.

Nieco inaczej jest w przypadku mediacji w sprawach karnych. Tu zawarta w wyniku mediacji ugoda nie kończy postępowania karnego, ale zarówno prokurator podejmując decyzję o skierowaniu sprawy do sądu, jak również sam sąd w wyroku, powinni uwzględnić treść ugody mediacyjnej, a może to mieć niebagatelny wpływ na treść wydanego w sprawie orzeczenia.

Mediator

Właściwie mediatorem może być każda osoba fizyczna mająca pełną zdolność do czynności prawnych i korzystająca w pełni z praw publicznych, za wyjątkiem sędziego, który nie jest w stanie spoczynku.

Osobną grupę mediatorów stanowią stali mediatorzy wpisani na listy prowadzone przez prezesów sądów okręgowych. O wpis na taką listę może ubiegać się osoba

spełniające powyższe warunki, a ponadto jeśli nie jest karana za przestępstwo umyślne, ma co najmniej 26 lat, zna język polski oraz posiada wiedzę i umiejętności w zakresie prowadzenia mediacji. Prezesi sądów okręgowych prowadzą takie listy dla mediatorów w sprawach cywilnych (w tym również gospodarczych) i osobne dla mediatorów w sprawach karnych.

Dodatkowo listy mediatorów mogą prowadzić ośrodki mediacyjne, właśnie takie jak Centrum Mediacji przy KRDP (organizacje pozarządowe i uczelnie). Listy te są przekazywane prezesowi sądu okręgowego. Ośrodki mediacyjne samodzielnie określają wymogi, jakie musi posiadać osoba, która chce zostać wpisana na listę ośrodka, ale nie powinny one co do minimalnych wymogów odbiegać od tych stawianych przez sąd, mogą być jednak stawiane wyższe wymagania przed kandydatami na mediatorów.

Decydując się na mediację, strony mogą wybrać dowolnego mediatora, również spoza listy prowadzonej przez prezesa sądu okręgowego. Jeżeli strony nie dojdą do porozumienia w tym zakresie, sąd wyznaczy mediatora wyspecjalizowanego w danym rodzaju mediacji, biorąc pod uwagę w pierwszej kolejności stałych mediatorów. Sądy i strony mogą również korzystać z mediatorów wpisanych na listy prowadzone przez ośrodki mediacyjne.

Inną grupę stanowią mediatorzy w sprawach karnych – mogą nimi być osoby lub instytucje wpisane na listy osób godnych zaufania prowadzone przez prezesa sądu okręgowego.

Z kolei mediacje w sprawach nieletnich prowadzić mogą instytucje i osoby uprawnione do prowadzenia postępowania mediacyjnego, wpisane do wykazu prowadzonego przez prezesa sądu okręgowego, ale też dodatkowo rodzinne ośrodki diagnostyczno-konsultacyjne.

Krajowa Rada Doradców Podatkowych zdecydowała, że o wpis na listę mediatorów Centrum Mediacji przy KRDP ubiegać się może doradca podatkowy, który spełnia łącznie następujące warunki:

- posiada pełną zdolność do czynności prawnych i korzysta w pełni z praw publicznych,
- posiada wiedzę i umiejętności w zakresie prowadzenia mediacji, w szczególności legitymuje się dyplomem ukończenia studiów podyplomowych z zakresu mediacji, bądź zaświadczeniem ukończenia 40-godzinnego szkolenia przeprowadzonego zgodnie ze standardami przyjętymi przez Społeczną Radę ds. Alternatywnych Metod Rozwiązywania Konfliktów i Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości,
- daje rękojmię rzetelnego i uczciwego prowadzenia postępowania mediacyjnego i wykonywania zawodu mediatora,
- jest wpisany na listę stałych mediatorów sądu okręgowego na terenie Polski,

— nie jest wobec niego prowadzone postępowanie dyscyplinarne przed sądem dyscyplinarnym w sprawie dotyczącej naruszenia ustawy o doradztwie podatkowym lub zasad etyki doradców podatkowych.

Mediacja w sprawach podatkowych

Niestety, wciąż jeszcze mediacja nie może być prowadzona w sprawach podatkowych. I właśnie zmiana tego stanu będzie przedmiotem szczególnej troski Centrum Mediacji przy Krajowej Radzie Doradców Podatkowych. To jest właśnie ten trzeci segment działalności Centrum, o którym wspominałem na samym początku. Krajowa Rada Doradców Podatkowych nie tylko chce dążyć do tego celu, ale już zostały podjęte bardzo konkretne kroki w tym kierunku. W końcu roku 2023 – jako przedstawiciel Rady, Przewodniczący Komisji ds. Mediacji przy KRDP – zostałem powołany w skład Społecznej Rady do Spraw Alternatywnych Metod Rozwiązywania Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości V kadencji. I po raz pierwszy skład Rady ds. ADR (ang. alternative dispute resolution) został poszerzony o przedstawiciela Ministra Finansów.

O podejmowanych na tym polu aktywnościach Centrum Mediacji będzie informowało na bieżąco. Na razie nie chciałbym zdradzać więcej szczegółów, ale może warto już dziś pomyśleć o poszerzeniu swoich kompetencji zawodowych, by w chwili, gdy mediacja w podatkach stanie się faktem, nie okazało się, że mediować będą przedstawiciele innych zawodów, bo nie będzie wystarczającej liczby mediatorów wśród doradców podatkowych.

Dlaczego mediatorzy - doradcy podatkowi?

Na to pytanie starał się odpowiedzieć VI Zjazd Krajowej Izby Doradców Podatkowych. Przede wszystkim chodzi o to, by poszerzyć obszar działania doradców podatkowych na każdym polu, gdzie to jest dopuszczalne, co pokaże, że doradcy podatkowi mają kompetencje szersze, niż wynikałoby to z zapisów ustawy o doradztwie podatkowym.

Po wtóre, w ten sposób pokazujemy, że jako grupa zawodowa jesteśmy kompetentni, by wykonywać działalność prawniczą, za jaką uznawana jest mediacja. A przy okazji możemy też pomóc naszym klientom w rozwiązaniu ich sporów, bo mediacja jest dla pomocy zwaśnionym stronom, a nie dla mediatora albo sądu czy prokuratora. Ale ważne zastrzeżenie – nie powinniśmy mediować w sprawach, w których może wystąpić konflikt interesów, a więc na przykład jedna ze stron jest naszym klientem. Wówczas, o ile to będzie możliwe, powinniśmy zaproponować stronom jako mediatora innego mediatora – doradcę podatkowego wpisanego na listę Centrum Mediacji przy KRDP, albo zaproponować klientowi samodzielny wybór mediatora spośród tam wpisanych doradców. Niedawno w wywiadzie, który został opublikowany na stronach naszej Izby,

powiedziałem, że rynek czeka już na mediatorów – doradców podatkowych. W końcu kto lepiej potrafi zrozumieć przedsiębiorców, jak nie my? I o ile w sprawach podatkowych jeszcze nie możemy mediować, to mediacje – między skonfliktowanymi przedsiębiorcami – już możemy prowadzić, bo są to mediacje cywilne (gospodarcze), czasem karne, są to też mediacje w sprawach prowadzonych na gruncie k.p.a., a właśnie na takiej podstawie jest prowadzone administracyjne postępowanie egzekucyjne.

Możliwe jest też prowadzenie postępowania mediacyjnego w toku postępowania toczącego się przed sądami administracyjnymi i myślę, że na to też powinniśmy zwrócić dziś szczególną uwagę. Bo o ile na zmiany w ustawach podatkowych przyjdzie nam jeszcze zaczekać, to przed sądami cywilnymi i gospodarczymi, przed WSA lub NSA już dziś możemy występować w roli mediatorów. A gdy mediacje podatkowe będą już możliwe, otworzy się zupełnie nowy obszar na rynku usług związanych z podatkami. Musimy tam być już teraz, bo nikt nie będzie czekał, aż doradcy podatkowi zyskają uprawnienia mediatorów. W tym samym wywiadzie powiedziałem też, że to właśnie doradcy podatkowi mają najlepsze predyspozycje i „naturalne” kompetencje do tego, żeby w niedalekiej przyszłości zapewniać swoim klientom pełen zakres usług w sprawach podatkowych, łącznie z możliwością prowadzenia mediacji podatkowej. Musimy tylko stanowić liczną grupę mediatorów i... zlecać obie nawzajem sprawy do mediacji. Bo przecież kto będzie lepszym mediatorem w sprawach gospodarczych, jak nie my.